

กระบวนการถ่ายทอดทางซึม เพลงเดี่ยวลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ
(ศร ศิลปบรรเลง): กรณีศึกษา อาจารย์ชนก ภาคริก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

กระบวนการถ่ายทอดทางจิม เพลงเดี่ยวลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

: กรณีศึกษา อาจารย์ชนก สาคริก

THE PROCESS OF TEACHING KHIM “LAO PHAEN SONG” OF LHUANG PRADITPIRHO (SORN SILAPABUNLENG): A CASE STUDY OF CHANOK SAGARIK

ณัฐดา นุ่มปราณี 5736952 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์, ปร.ค.(ดนตรี), กานต์ยุพา จิตดีวัฒนา, ปร.ค. (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการศึกษา)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดทางจิมเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) : กรณีศึกษา อาจารย์ชนก สาคริก” เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษารูปและโครงสร้างของเพลง เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดของอาจารย์ชนก สาคริก โดยใช้หลักการของดนตรีศึกษา หลักการทางจิตวิทยาการศึกษา และ ทฤษฎีดนตรีไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและโครงสร้างของทางจิมเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ กรณีศึกษา อาจารย์ชนก สาคริก นั้นมีความแตกต่างจากทางอื่นคือมีบทเพลงทั้งสิ้น 7 บทเพลง ดังนี้ ว่าดอ (บรรเลงคลอร้อง) เกริ่นนำ ลาวแพนใหญ่ ลาวสมเด็จ ลาวลอดคำย ลาวแพนน้อย และซุ่มลาวแพน ซึ่งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น หน้าทับลาว แต่ละบทเพลงเป็นเพลงท่อนเดียว

กระบวนการถ่ายทอดของอาจารย์ชนก สาคริก นั้น ใช้การสอนทั้งแบบกลุ่มและตัวต่อตัว ลำดับการต่อเพลงเดี่ยวนั้นผู้เรียนจะต้องเป็นฝ่ายขอ และต้องมีระดับฝีมือที่สามารถบรรเลงเทคนิคที่ใช้ในเพลงเดี่ยวได้ และต้องผ่านการไหว้ครู ครอบครูเสียก่อน เมื่อได้เริ่มเรียนเพลงเดี่ยวลาวแพนอาจารย์ชนก สาคริก มีขั้นตอนและวิธีการสอนโดยการต่อเพลง เมื่อผู้เรียนเกิดอาการต่อต้านหรือเมื่อยล้า จะมีกิจกรรมหรือเกมส์เพื่อเป็นการผ่อนคลายอีกทั้งยังเป็นการฝึกทักษะของผู้เรียนไปในตัว การวัดผลประเมินผล ใช้วิธีการสังเกต เน้นฝึกปฏิบัติให้ถูกต้อง และการฝึกปฏิบัติโดยใช้ระบบที่สอนน้อง ถือว่าเป็นการประเมินของอาจารย์ชนก สาคริก ถึงความสามารถในการจดจำ

คำสำคัญ: กระบวนการถ่ายทอด / ทางจิม / เพลงเดี่ยว / ลาวแพน / หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

187 หน้า

THE PROCESS OF TEACHING KHIM “LAO PHAEN SONG” OF LHUANG PRADITPIRHO (SORN SILAPABUNLENG): A CASE STUDY OF CHANOK SAGARIK

NUTTIDA NUMPRANEE 5736952 MSMS/M

M.A.(MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NARONGCHAI PIDOKRATCH, Ph.D. (MUSIC), KARNYUPHA JITTIVADHNA, Ph.D. (SCIENCE AND EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

ABSTRACT

The study was a qualitative research aimed to study the form and structure of Lao Phaen song and the process of teaching Khim using the pedagogy of Chanok Sagarik. Observation, interview and the practicing of music were used for gathering data which was analyzed by Theory of Thai music analysis, music education and educational psychology. The results indicated that form and structure of the Lao Phaen Song were different from the other ways because the solo included a total of seven songs including the Wah Douk (Play with vocals), Intro, Lao Phaen Yai, Lao Som Dej, Lao Lod Khai, Lao Phaen Noi, Soim Lao Phaen. The process of Chanok Sagarik was used in teaching of group and in private. When the students were required to have special skills to play Khim with different techniques and they also needed to pass the Wai khru ceremony. Chanok Sagarik taught steps and methods to prevent students from having symptoms of fatigue. Activities and games were designed for relaxing as well as student being taught skills that were assessed using observation focused on correct exercising. The practice used a system where older students taught the younger ones. This was considered Chanok Sagarik’s assessment of memory.

KEY WORDS: PROCESS / KHIM / SOLO SONG / LAO PHAEN / LHUANG PRADITPIRHO (SORN SILAPABUNLENG)

187 pages